

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ
ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ВОДИЧ ЗА СТУДИРАЊЕ ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ

I година
(I и II семестар)

Студијски програм
ДЕФЕКТОЛОГИЈА
Модул:
МОТОРИЧКЕ СМЕТЊЕ И
ПОРЕМЕЋАЈИ

Школска 2022/23. година

ПОЧЕТАК ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ

Како би студент знао шта се од њега очекује током школске године прво предавање из сваког обавезног и изборног предмета започиње уводом у предмет од стране наставника. То подразумева:

- упознавање студената са садржајем предмета из теоријског и практичног дела,
- навођење литературе потребне за припремање испита,
- упознавање студената са предиспитним обавезама и начином њиховог остваривања,
- упознавање са условима и начином полагања испита,
- саопштавање осталих релевантних информација у вези права и обавеза студента у оквиру датог предмета.

БИРАЊЕ ИЗБОРНОГ ПРЕДМЕТА

Изборни предмети на Студијском програму Дефектологија, Модул Моторичке сметње и поремећаји реализују се у оба семестра прве године основних академских студија, у оквиру три изборна блока.

Изборни блок 1 укључује предмете Историја дефектологије; Психологија наставе и учења; Социологија образовања и Психологија породице детета атипичног развоја. У Изборном блоку 2 су предмети Општа педагогија са дидактиком и Психологија интелигенције, а у Изборном блоку 3 се налазе предмети Биолошке основе понашања, Породична педагогија и Психологија личности. Студент бира по један предмет из сваког изборног блока.

Рок за пријављивање изабраних предмета је од 03. до 05. октобра 2022. године од 9:30 до 12:00 у Студентској служби Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију.

У случају да студент жели да одустане од изабраног предмета то може учинити након прве недеље похађања наставе. Други изборни предмет може уписати само током друге недеље наставе изборних предмета тако што ће Студентској служби Факултета доставити:

- Захтев за промену изборног предмета и
- доказ о уплати накнаде трошкова за промену изборног предмета у износу од 3.000,00 динара, а уплата се врши на текући рачун Факултета.

Детаљније информације о изборним предметима можете пронаћи на наредним страницама ове публикације.

ПРИЈАВА ИСПИТА, УПИС ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ И ТЕКУЋЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Пријава испита и упис школске године врши се електронским путем. Прве две пријаве испита су бесплатне, а трећа и све следеће пријаве се плаћају. Цена пријаве је 700,00 динара, а уплата се врши на текући рачун Факултета. Пријаву испита по истеку рока за електронску пријаву, могуће је извршити накнадно уз доказ о уплаћеном износу од 1.700,00 динара на текући рачун Факултета.

Упис школске године мора се извршити у предвиђеном року јер се електронска база аутоматски закључава по истеку рока и није могуће извршити накнадни упис.

Све информације о терминима и начину одржавања наставе и вежби као и датумима, времену и месту одржавања испита можете пратити на сајту Факултета.

Све текуће информације у вези наставе, испита, активности Студентског парламента Факултета и других актуелних дешавања можете пратити преко, еСтудента, Твитер налога и сајта Факултета.

Распоред предмета по семестрима прве године основних академских студија на Студијском програму ДЕФЕКТОЛОГИЈА
Модул: Моторичке сметње и поремећаји

Р.бр	Назив предмета	Семестар	Статус предмета	ЕСПБ
1.	Соматопедија	I	О	5
2.	Основи олигофренологије	I	О	5
3.	Основи социологије	I	О	4
4.	Основи опште психологије	I	О	4
5.	Медицинска физиологија	I	О	5
6.	Енглески језик 1	I	О	3
7.	Енглески језик 2	II	О	3
8.	Хумана генетика	II	О	4
9.	Педагошка психологија	II	О	4
10.	Развојна психологија	II	О	5
11.	Биолошке основе моторичких функција	II	О	5

12.	<i>Предмет изборног блока 1</i> (Историја дефектологије; Психологија наставе и учења; Социологија образовања; Психологија породице детета атипичног развоја)	I	И	4
13.	<i>Предмет изборног блока 2</i> (Општа педагогија са дидактиком; Психологија интелигенције)	II	И	4
14.	<i>Предмет изборног блока 3</i> (Биолошке основе понашања; Породична педагогија; Психологија личности)	II	И	5

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Назив предмета: ИСТОРИЈА ДЕФЕКТОЛОГИЈЕ
Наставник/наставници: Ковачевић М. Јасмина; Ивана Б. Веселиновић
Циљ предмета је упознавање са историјским контекстом развоја дефектологије у свету и на просторима наше земље, системима социјалне заштите, развојем система васпитања и образовања, ауторима најзначајних дела која су утицала на креирање концепта дефектологије и личностима у нашој земљи и свету које су утицали на даљи развој дефектолошке теорије и праксе.
Исход предмета Оспособљеност за критички приступ дефектолошкој теорији и пракси у прошлости, за критичко разумевање дефектолошких идеја и повезивање историјског дефектолошког наслеђа са савременом дефектолошком теоријом и праксом.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Предмет, задаци и методолошки проблеми историје дефектологије; Дефектологија у премодерном периоду; Дефектолошке идеје и концепције у периоду хуманизма и ренесансе; Развој нововековне дефектологије; Развој дефектологије кроз историју светске и европске дефектолошке мисли; Однос дефектолошке теорије и праксе, професионализација и институционализација васпитања и образовања. <i>Практична настава</i> Компаративна анализа приступа и метода рада са особама ометеним у развоју кроз историју. Коришћење електронских база података. Међународна удружења и дефектолошке струковне асоцијације. Анализа референтних часописа из историје дефектологије.

Назив предмета: ПСИХОЛОГИЈА НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставник/наставници: Слободанка В. Антић

Циљеви предмета

1. Да студенти усвоје основни појмовни апарат социоконструктивистичког приступа настави/учењу. Да разумеју повезаност ова два аспекта, активности и улога наставника и ученика.
2. Да усвоје основна знања о индивидуалним специфичностима и разликама ученика укључујући и значај отпора према учењу.
3. Да разумеју природу процеса сазнања у информалном и институционалном контексту.
4. Да разумеју факторе који су чине подстицајни амбијент за учење прилагођен развојним и индивидуалним карактеристикама ученика.
5. Да разумеју и разликују различите типове педагошке интеракције.
6. Да усвоје основне појмове битне за евалуацију процеса и исхода учења.

Да разумевање природе учења примене у унапређивање властитог учења и развоја-развој саморегулисаног учења.

Исход предмета

Након наставе овог предмета, студенти су оспособљени да:

1. Наведу, одреде и упореде основне појмове социоконструктивистичке теорије наставе/учења.
2. Демонстрирају осетљивост за индивидуалне специфичности ученика у анализи различитих примера.
3. Упореди природу учења у различитим контекстима.
4. Анализирају различите ситуације наставе/учења и креирају подстицајни амбијент за ефикасно учење.
5. Разликују различите типове педагошке интеракције.
6. Наведу разлике различитих приступа у евалуацији процеса и исхода наученог.
7. Демонстрирају рефлексивност у односу на управљање властитим процесом учења.

Садржај предмета

Теоријска настава

Разлике информалног и формалног контекста за учење; Природа процеса сазнања; Имплицитна уверења оног ко учи и заблуде; Когнитивни и социоафективни фактори који моделују процес учења; Емоције и учење; Отпор према учењу; Предуслови ефикасног учења; Трансфер у учењу; Природа педагошке интеракције; Планирање подстицајног амбијента за учење; Курикуларно усклађивање; Различити приступи евалуацији процеса и исхода учења.

Практична настава

Индивидуално писање есеја; пројекатска настава-групна израда приручника за учење, анализа студије случаја из области наставе/учења; анализа властитих приступа учењу на основу релевантног наставног садржаја; израда теста знања; вежбе критичког мишљења (рад на тексту).

Назив предмета: СОЦИОЛОГИЈА ОБРАЗОВАЊА
Наставник: Божидар С. Филиповић
<p>Циљ предмета Упознавање са основним класичним и савременим социолошким теоријама о образовању и најзначајнијим емпиријским истраживањима у овој области.</p>
<p>Исход предмета Оспособљеност за примену социолошке концептуалне мреже и различитих социолошких теоријских парадигми у анализи проблема који се тичу школовања и образовања. Формирање критичке свести о образовању, школи и професионалној улози наставника у (ре)продукцији друштвене структуре, организације и културе.</p>
<p>Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Социолошки приступ образовању. Образовање у функционалистичкој, либералној и у перспективи теорије сукоба. Образовање у интеракционистичкој и етнометодолошкој перспективи. Нови правци у социолошким истраживањима образовања. Друштвене неједнакости и производња школског (не)успеха: класа, раса етницитет, род, супкултура. Школа и легитимација друштвених хијерархија. Школовање као инвестиција, инфлација и девалвација школских диплома и каскадна конкуренција. Школска и друштвена меритократија и идеја социјалне правде. Компензацијско и инклузивно образовање. Школа у локалном, националном и глобалном окружењу. Школски програми, педагошке праксе и норме „одличности“. Историјски-друштвени контекст еволуције школских система. Образовне политике и институционалне промене. Породичне едукативне праксе. Свет ученика и студената. Наставничка професија. <i>Практична настава</i> Ова настава прати теме изложене на предавањима уз примену метода активног учења: семинарски радови, документарни филмови и дискусије.</p>

Назив предмета: ПСИХОЛОГИЈА ПОРОДИЦЕ ДЕТЕТА АТИПИЧНОГ РАЗВОЈА
Наставник/наставници: Сања М. Димоски, Слободанка Антић
<p>Циљ предмета: СТИЦАЊЕ РЕФЕРЕНТНОГ ОКВИРА ЗА РАЗУМЕВАЊЕ ПСИХОДИНАМИКЕ ПОРОДИЧНИХ ОДНОСА У ПОРОДИЦАМА СА АТИПИЧНИМ ДЕТЕТОМ И ОСНОВУ ЗА ПРУЖАЊЕ ПОДРШКЕ И УВИДА У ЗНАЧАЈ КРЕИРАЊА ПАРТНЕРСКОГ ОДНОСА СА ПОРОДИЦОМ И ЗНАЧАЈА ТОГ ОДНОСА ЗА ЕФИКАСНОСТ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ. СТИЦАЊЕ ОСНОВНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА РАД СА ПОРОДИЦАМА СА ДЕЦОМ АТИПИЧНОГ РАЗВОЈА КРОЗ: УСВАЈАЊЕ ОСНОВНИХ ЗНАЊА О ПСИХОДИНАМИЦИ ПОРОДИЧНИХ ОДНОСА У ПОРОДИЦАМА СА ДЕЦОМ АТИПИЧНОГ РАЗВОЈА; СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНА ЗА ПРУЖАЊА ПОДРШКЕ ПОРОДИЦАМА И РАЗВОЈ СТАВОВА И ВРЕДНОСТИ НЕОПХОДНИХ ЗА САРАДЊУ СА РОДИТЕЉИМА. РАЗВОЈ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА И ОСЕТЉИВОСТИ ЗА ПОЗИЦИЈУ РОДИТЕЉА И ПОРОДИЦЕ ДЕЦЕ АТИПИЧНОГ РАЗВОЈА.</p>

Исход предмета:

Усвојени појмови различитих теоријских приступа породичне психологије, психодинамике и образаца интеракције у породицама са дететом атипичног развоја. Развијене вештине комуникације и сарадње са овим породицама. Усвојен основни појмовни апарат теоријских приступа породици са децом атипичног развоја, процедуре и стратегије приступа породици, умења за дијагностику слабих и јаких стране породице ради стварање амбијента за одговарајућу подршку.

Садржај предмета*Теоријска настава*

Разматрање концепта породице, родитељства и породичног функционисања из перспективе различитих теорија, кроз историју и различите културе. Преглед теорије афективне везаности као базе за разумевање односа родитељ - дете и односа између родитеља. Теоријски оквир који описује ситуацију суочавања родитеља са дијагнозама развојних сметњи и хроничних болести код детета. Специфичности појединих фаза животног циклуса породица детета атипичног развоја. Родитељска туга, родитељско разрешење, реакције родитеља на развојне тешкоће и изазове детета, механизми одбране родитеља детета атипичног развоја, типични обрасци понашања родитеља, специфичности афективног везивања у ситуацији атипичног развоја, положај сиблинга, психодинамика породичних односа. Истраживачки подаци о породицама деце атипичног развоја, количини доживљеног стреса, осећањима и доживљајима ових породица, њиховим процесима прихватања. Обрађују се комуникацијске вештине значајне за рад са породицом. Рсихолошка подршка породицама деце атипичног развоја, улога родитеља као партнера, актуелне тенденције.

Практична настава

Појашњавање и продубљивање појмова уведених на теоријској настави. Дискусија са гостима, пројекције документарних филмова, практичан рад на приказима породица из праксе, рефлексивна пракса студената о позицији професионалца у односу на породице о којима се говори.

Назив предмета: ОПШТА ПЕДАГОГИЈА СА ДИДАКТИКОМ**Наставник: Марија М. Јелић****Циљ предмета**

Упознавање са основним појмовима педагошке науке и савременим схватањима о васпитном процесу и факторима који га одређују; оспособљавање за критичку анализу различитих теоријских становишта о васпитању личности; стицање и развијање знања, вештина и ставова потребних за стварање продуктивне средине за учење и управљање њом, као и за уважавање посебних васпитно-образовне потреба деце са сметњама у развоју; разумевање проблема васпитања и образовања у условима наставе, оспособљавање студената за самостално коришћење педагошке литературе и увођење у методологију емпиријског истраживања педагошких појава.

Исход предмета

Стицање основних знања из области педагогије и дидактике које ће бити основа за даље студије у области специјалне педагогије.

Садржај предмета

Теоријска настава

Васпитање као најшири педагошки појам и предмет педагошке науке. Улога васпитања у развоју индивидуе и друштва. Однос васпитања и образовања. Конституција педагогије као науке. Систем педагошких дисциплина. Фактори развоја личности: наслеђе, друштвена средина, васпитање, активност личности. Интелектуално, морално, естетско и физичко васпитање. Однос васпитања, учења и развоја. Општи принципи, методе и средства васпитања. Улога и значај појединих чинилаца у васпитању. Школа и школски систем. Предмет дидактике и основни дидактички појмови. Концепције и врсте наставе. Циљеви и садржаји наставе. Облици и методе наставног рада. Активност ученика и наставника у процесу наставе. Однос између наставе и развоја ученика. Теорије курикулума – однос курикулума и концепција образовања. Настава као процес комуникације и принципи ефикасне комуникације у настави. Праћење рада ученика. Евалуација наставе. Личност и улога наставника у учењу и успеху ученика.

Практична настава

Посматрање васпитно-образовног рада у предшколским установама и школама, критичка анализа и испитивање ефеката појединих дидактичких решења и могућности увођења ефикаснијих са становишта развоја целовите личности, примена истраживачких техника и инструмената у изради семинарских радова, усмено и писмено извештавање о обрађеним темама, организовање педагошких трибина.

Назив предмета: ПСИХОЛОГИЈА ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ**Наставник: Ирена Стојковић****Циљ предмета:**

Разумевање основних термина у области интелигенције. Стицање знања о најважнијим приступима у изучавању интелигенције и могућностима њене процене. Разумевање места конструкта интелигенције у професионалном раду специјалног едукатора и рехабилитатора.

Исход предмета:

Студенти су овладали базичним знањима о интелигенцији, њеној структури и динамици развоја. Студенти су у могућности да правилно повежу конструкт интелигенције са доменима специјалне едукације и рехабилитације и сместе га у контекст сродних појмова.

Садржај предмета:*Теоријска настава:*

Појам и различита схватања интелигенције. Интелигенција у културно-историјском контексту. Зачети научног изучавања интелигенције: рани покушаји истраживања наследности интелигенције, мерења и тестирања индивидуалних разлика. Приказ основних приступа у изучавању интелигенције. Психометријски приступ: идеја о општој интелигенцији, Спирманова теорија, хијерархијске и нехијерархијске факторске теорије интелигенције. Тестови интелигенције, њихова примена и етички аспекти. Развојни приступ: Пијажеова теорија интелектуалног развоја - разматрање кључних појмова, стадијума развоја и импликација на педагошку праксу. Биолошки приступ: биолошке основе интелигенције и бихејвIORално-генетичка истраживања.

Когнитивистички приступ: допринос когнитивне психологије изучавању интелигенције. Критика традиционалних приступа интелигенцији. Новији правци у схватању интелигенције: Гарднер и Стернберг.

Практична настава:

Додатна разматрања кључних концепата, подстицање критичког мишљења уз сагледавање усвојених знања у ширем контексту специјалне едукације и рехабилитације и психолошко-педагошком контексту. Прорада односа студената према конструкту интелигенције, имплицитним теоријама и уверењима која владају о интелигенцији.

Назив предмета: БИОЛОШКЕ ОСНОВЕ ПОНАШАЊА

Наставник/наставници: Драган С. Маринковић

Циљ предмета

Упознати студенте са биолошким механизмима који се налазе у основи различитих облика понашања, те могућностима за њихову контролу и модулацију. Оспособити студенте да разумеју условљеност различитих феномена понашања наследном основом, бројним срединским чиниоцима, функционалношћу нервног и ендокриног система. Упознати их са значајем сензорних информација и функционалношћу меморије за контролисано и складно понашање.

Исход предмета

Студенти стичу знања из области биологије понашања (бихевиоралне неуронауке или биолошке психологије или психобиологије) која ће им омогућити разумевање понашања како код здравих особа тако и код особа са различитим облицима урођених или стечених поремећаја. Усвојена знања од значаја су за разумевање различитих поремећаја у процесима виђења и разумевања простора, слуха, моторике, мотивације, менталних процеса и контроле и усклађености понашања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појам понашања. Научни приступи изучавања феномена понашања. Биолошки значај специјализације и пластичности нервног система за различите облике понашања. Елементи хормонске регулације понашања. Сензорна регулација понашања (визуелна, аудитивна, олфакторна, густаторна, соматосензорна). Моторичко понашање. Мотивација и регулација уношења хране. Биолошке основе сексуалног, репродуктивног и родитељског понашања. Биолошке основе понашања условљеног циркадијалним ритмом. Процес спавања и сна. Биолошки механизми процеса учења, памћења и заборављања. Биолошки механизми процесирања емоција. Невербални облици комуникације у регулацији понашања. Бихевиорални ефекти стреса. Промене облика понашања условљене зависношћу (алкохол, дроге, лекови и сл.). Основни поремећаји понашања.

Практична настава

Вежбе обухватају приказ метода, техника и научних приступа који се користе у научном изучавању феномена понашања. Физиолошке и електрофизиолошке методе изучавања феномена понашања. Методе визуализације и стимулације мозга. Неурохемијске и фармаколошке методе. Примена генетичких и анималних модела у

изучавању понашања. Бихевиоралне истраживачке методе. Интеракција наследне основе и срединских чиниоца у развоју понашања. Критички приказ случајева различитих облика понашања. Претраживање, избор и критичко разматрање савремене литературе која се односи на понашање здравих и особа ра различитим сензорним, моторичким, менталним и душевним поремећајима.

Назив предмета: ПОРОДИЧНА ПЕДАГОГИЈА

Наставник: Марија М. Јелић

Циљ предмета

Стицање теоријских знања из области породичног васпитања; развијање знања и вештина потребних за истраживање васпитања у породици; оспособљавање за пружање професионалне подршке и помоћи породици у остваривању њене васпитне улоге.

Исход предмета

Оспособљеност студената за разумевање породичне подршке деци и младима са тешкоћама у развоју.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појам, предмет и задаци породичне педагогје. Васпитање као породични феномен. Предмет и подручја истраживања породичне педагогије. Функције породице и васпитање деце у породици (компоненте васпитања). Теорије породичног васпитања. Протективни и ризични фактори који утичу на развој и васпитање детета у породици. Поступци родитеља и карактеристике породица деце са тешкоћама у развоју и проблемима у понашању. Васпитни стилови родитеља. Модели васпитног односа родитељ - дете. Принципи у породичном васпитању. Методе и средства у породичном васпитању. Методе и технике у раду са породицом. Циљеви, принципи и облици сарадње породице и школе.

Практична настава

Практичне вежбе, семинари и дискусије о различитим аспектима породичног васпитања.

Назив предмета: ПСИХОЛОГИЈА ЛИЧНОСТИ

Наставник: Лука Р. Мијатовић

Циљ предмета:

Упознавање са главним приступима, областима и теоријама личности. Разумевање основних проблема и појмова у психологији личности.

Исход предмета:

Студенти су овладали релевантним теоријским и практичним знањима из психологије личности. Студенти су унапредили своје разумевање људског понашања и стечена знања умеју да ставе у контекст даљег образовања и професионалног рада у специјалној едукацији и рехабилитацији.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Предмет, основни проблеми и приступи личности. Увод у основне области психологије личности: структура, динамика, развој, питање нормалности/патологије личности. Појам црте личности – проблеми и критике. Научно истраживање у психологији личности – преглед метода и техника за процену структуре и динамике личности. Теорије личности. Психодинамске теорије личности: Фројдова психоаналитичка теорија и новији правци у психоанализи, Адлерова индивидуалнопсихолошка теорија, Јунгова аналитичка теорија. Социјално аналитичке теорије: Фромова хуманистичка психоанализа, Културалистичка теорија Карен Хорнај. Хуманистичке теорије личности: Масловљева теорија личности и мотивације, Олпортова персонолошка теорија, Рочерсова теорија усмерена на особу. Факторске теорије личности - Кателова, Ајзенкова и Петофакторска теорија. Личност из угла когнитивних теорија (Кели). Преглед типологија темперамента и карактера, типови личности. Динамика личности: мотиви, фрустрације и конфликти, механизми одбране. Личност у социо-културном контексту.

Практична настава

Критички осврт на кључне концепте у психологији личности. Упознавање са методама и техникама процене личности, оквирима примене ових техника. Прорада и контекстуализација појмова усвојених кроз теоријску наставу. Приказ значајних студија и истраживачких налаза везаних за област личности.

Високог Стевана 2, 11000 Београд
www.fasper.bg.ac.rs
@FASPER_BG
+ 381 11 21 83 036
info @[fasper.bg.ac.rs](mailto:info@fasper.bg.ac.rs)
studentskaslužba@fasper.bg.ac.rs
рачун број: 840-1787666-66